

ХАҢЫАТ
1937 СЫЛТАН
ТАХСАР

САХА РЕСПУБЛИКАТЫН НЬУРБА УЛУУҢУН ХАҢЫАТА

НЬУРБА

12+

2021 сыл
Бэс ыйын
24 күнэ
Чэпниэр
24 №
(11947)

ТЭРИЙЭЭЧЧИЛЭР: СР Правительствота, Ньурба улуунун "Ньурба" ("Огни Ньорбы") хаһыат редакцията" автономнай тэрилтэ

- Ыһыах-2021 -

Алгыстанан санаалыын чэпчээтилэр, дууһалыын долгуйдулар

Бэс ыйын 20 күнүгэр Ньурба улуунун баһылыга Алексей Михайлович Иннокентьев В.А. Петрова аатынан Ньурбатаабы улуустар икки ардыларынаабы кырдыабастар уонна инбэлииттэр интэринээт-дьиэлэригэр ыалдьыттан, Урун Тунах Ыһыабынан истинг эбэрдэтин, баҕа санаатын тиэртэ. Олохтоохторго анаан Айыы Алгыһын сэриин-туомун биллэр алгысчыттар Иван Герасимович Васильев-Алгыс Уйбаан уонна Алиса Михайловна Иннокентьева толордулар.

Интэринээт дьоно ким мааскалаах куйаас сайынгы салгынгна тахсан, ким аһаҕас түннүк аттыгар туран, алгыс тылларын истэн интэринэн, улаханник астыннылар дуоһуйдулар, санаалыын чэпчээтилэр, дууһалыын долгуйдулар, инникитин барыта этэнгэ буоларыгар динг-чахчы итэбэйдилэр.

Ньурба улуунугар Алгыс Күнэ бэс ыйын 21 күнүгэр ытыллылар турарынан сибээстэн, интэринээт кэлэктибин уонна олохтоохторун улуус баһылыга Алексей Михайлович Иннокентьев, интэринээт-дьиэ дириэктэрэ Изамира Федосьева Семенова уонна культуура Департаменын салайааччыта Розалия Михайловна Тихонова эбэрдэлээтилэр, чэгийн доруобуйаны, олоххо көхтөөх сыһыаны, үтө сайыны баҕардылар, культуура үлэһиттэрэ ылбаҕай ырыа нүөмэрдэрин бэлэттэн үөртүлэр. Изамира Федосьева интэринээт-дьиэ үлэһиттэрэ уонна олохтоохторо билингги кэмгэ 92 %

вакциналаммыттарын иһитиннэрдэ, итиэннэ урукку курдук үөрэ-көтө, хааччах (карантин) уһуллан урукку кэм сиэринэн олоруохпут дьин баҕа санаатын биллэрдэ.

"Ньурба улууһа" МО пресс-сулууспата.

Айыы аартыга сөргүтүлэр

Былыр-былыргыттан, өбүгэ саҕаттан сахалар күүстээх үлэбэ, окко кириэхтэрин иннинэ, саха самаан сайыны көрсө ыһыах ыһаллара, үрдүк Айыылартан көрдөһөн күүс-уох ыаллара.

Сахалар күөх чээлэй хонууга үктэнэн, үрүг тунах ыһыахпыттар Алгыс ылан көрсүбэтэхпит иккис сылыгар барда.

Кыталыктаах ыһыахтыр сиригэр Ньурба мас уустара өбүгэлэрибиз үйэттэн үйэбэ хаалларбыт Айыы Аартыгын сөргүтэн онгортон саҕалаатылар. Ааптарынан мас ууһугар норуот маастара Аммос Прокопьевич буолар.

Аммос Прокопьевич Давыдов 2012 сыллаахха Ньурбаҕа ытыллыбыт Олонхо ыһыаҕар, Кыталыктаах ыһыахтыр сиригэр Аал Луук Маһа, Ытык Дуһата, Ньурбакаан Улуу Туймаадаттан көһөн кэлиитин көрдөрөр сүдү онгуктара дьонунмааны көстүүнү биэрэллэр.

Мас ууһугар норуот маастара Аммос Давыдов:

- Саха сиригэр биер бастакынан Айыы Аартыга дьин өбүгэлэрибиз хаалларбыттары сөргүттүбүт. Айыыларбытыгар Алгыс ытыллар уонна аттыгар Түһүлгэ сэргэтэ, эбэтэр Баҕаас сэргэ саһааҕар кымыспыт сирин тириин иһиккэ ситиһинэн ыйанан

турар сирэ. Онно кымыс үрдүн охторуута буолар. Ол аата, Алгысчыт Айыыларга алгыс ытан баран, Баҕаас сэргэбэ кэлэн сирин тириин иһиттэн удыаа хамыйабынан кымыс үрдүн баһан ылан, айах чороонго кутан ытык киһигэ айах тутар. Дьэ, ол кэнниттэн бары алгыстаах чорооннорун үстэ күн диэки өрө тутан баран иһэллэр. Ол аата ыһыахпыт саҕаламмытынан аабыллар. Бу улуу дьоммут, өбүгэлэрибиз итэбэллэрин, сирдэриин-туомнарын суруйан хаалларбыттарыттан бэйэбиттэн биер да эбиитэ суох ити үлэбэ кытыннам.

Сахаларга ыһыах аһылааһына, тутууга, алгыһа суруллан хаалбытыттан бу биер көрүнгэ сийилии тутуллан хайдах буолуохтааҕа онгоһулунна.

Сэргэлэр кытыларынан үс туорайдаах күрүөлэниэхтээх уонна ити таска үс сэргэ үүттэринэн хаптаһынтан онгоһуллар туорай саһаан онгоһуллуохтааҕа хаптаһын мас суох буолан онгоһуллубатылар.

Эһиил, кэлэр сылга ырыы намтаан ыһыах буолар буоллабына, хас сэргэ айыы күөх чэчир анныллыахтаах, сэргэлэри ситимнэн ситии быаҕа салама ыйаныахтаах. Ситии быа сир хонууттан саҕалаан, аадыо хас сэргэ айыы үөһээ ыйаан ортоку сэргэбэ үрүт моойугар тийэн, биер өттүнэн аа-дыо хас сэргэни таарыйан аллараа түһэн бүтэһик сэргэттэн сиргэ хонууга тийэрин курдук онгоһуллуохтаах. Силигин ситтэбинэ үчүгэй көстүүлэнибэ, - дьин түмүк онордо.

Алгыс күнэ – Ньурбаҕа

Ньурбаҕа Алгыс күнүн "Үрүг күнүгэ сү-

гүрүү" сирэ-туома Кыталыктаах күнү көрсүү түһүлгэтигэр ытыллына.

Өбүгэлэртэн тийэн кэлбит сирэ-туом быһытынан дьахтар айах ханас, эр дьон уна өттүттэн түһүлгэбэ киридилэр.

Анаабыт курдук сайынгы өнүрүк куйаас сатыылаан турар, сылаас нуурал киэһэ түһүлгэбэ түптэ буруотунан сыт таһааран ыраастаны саҕаланна. Айыы алгысчыта Иван Герасимович Васильев алгыс көтөбүүтүн саҕалаата.

Аан дойдуга бүрүккээбит хамсык ыарыыны: "Хамсык холорук курдук бар дьону үтэн-аньнан тургутан аһар ыарыытан чэгийн-чэбдик турукпутун ыллахпыттына, Үрүг күн курдук көтөбүллэр күүспүтүн ыллахпыттына, хараҥа халбарыйар, ыарыы дьалбарыйар", - дьин алҕаан эттэ.

Аал уот иччитин күндүлээн, манган сылгы сиэлинэн аартыктары арыйда, арыылаах алаадынан, көтөбүллэр үрүг Айыы аһынан айах тутта.

Айыы алгысчыта Иван Герасимович Васильев саха дьонно сылгыга сүгүрүйэр саха маанылаах кымыһын "Ньурба оройуон" аҕа баһылыгар Алексей Михайлович Иннокентьевка кымыс үрдүн охтороругар көрдөстө. Аҕа баһылык бар дьонун, биер дойдулаахтарынан, Ньурба улуунун үтө-мааны ыалдыттарынан алгыс түспүтүнэн, ыһыах күнүнэн эбэрдэлээтэ.

Алгыс күнүгэр муустубут бар дьон бары тэнгэ хамсанан, алгыс тылын интэринилэр, өбүгэ үгэстэригэр сыстан ис куттарын бөбөгөттүлэр, тойук туойулунна, оһуокай дьизэрийдэ.

Антонина СЕМЁНОВА.

- Программа в действии -

Школа-сад в Чаппанде будет введен в 2022 году

В селе Чаппанда полным ходом идет строительство школы-сада, соответственно на 100 и 50 мест, которое началось в 2018 году. Двухэтажное современное каменное здание школы-сада самый долгожданный объект для сельчан и, несомненно, станет украшением поселения. В эксплуатацию он будет введен в 2022 году.

Заказчиком здания с общей площадью 3368,34 кв.м. является МКУ "Инвестиционно-строительное управление" Нюрбинского района. Его проект изготовлен ООО "Газстройпроект". Генеральным подрядчиком выступает ООО СК "Сэттэ".

Общая сметная стоимость школы-сада составляет 330 920,48 тыс. рублей, стоимость по муниципальному контракту - 316 711 111,16 рублей. Финансирование ведется за счет средств, поступающих по программе ССЭРНУ.

17 июня с ходом работ на строительстве Чаппандинского школы-сада ознакомился начальник ИСУ Макар Семенович Семе-

нов. Как он нам сказал, на сегодня закончена коробка здания с кровлей, фасадные работы завершены на 80%. В эти дни завозятся стройматериалы для утепления цокольного перекрытия, внешнего благоустройства и инженерной инфраструктуры. Перед строителями стоит задача за счет предусмотренных средств в летнее время произвести работы по благоустройству и внешней инженерной инфраструктуре.

По уточнению суммы средств, поступающих от дивидендов ПАО "АЛРОСА", будет дополнительно предусмотрено средств для обеспечения ввода школы-сада в январе - феврале 2022 года. Общая строительная готовность объекта в настоящий момент составляет 40%. Сейчас на строительстве работают 12 человек. После завоза строительных материалов сюда придут бригада по благоустройству и монтажу инженерных сооружений.

Пресс-служба МР "Нюрбинский район".

- Стопкоронавирус -

Сохранение здоровья родных и близких – самое важное

17 июня Глава Республики Саха (Якутия) Айсен Николаев в ходе обращения на радио "Тэтим", телеканалах НВК "Саха" и "Якутия 24" к жителям республики призвал якутян получить вакцину от коронавируса и защитить свое здоровье и своих близких, подчеркнув, что победить пандемию можно только всем вместе.

Глава Нюрбинского района Алексей Михайлович Иннокентьев поддержал обращение Главы республики и выразил согласие с тем, что каждый должен ответственно отнестись к всеобщей вакцинации ради собственной безопасности, безопасности своих близких и родных, а также окружающих, и что только массовая вакцинация создаст надежный заслон распространению болезни.

"Я полностью согласен со словами Айсена Сергеевича, так как только массовая вакцинация и выработанный в ее результа-

те коллективный иммунитет являются выходом из ситуации, условием для возвращения к нормальному руслу жизни. Я сам и моя супруга уже привились, и сейчас живем с ощущением защищенности от опасной инфекции, а это дорогого стоит. Поэтому призываю жителей Нюрбинского района и всех якутян пройти вакцинацию, чтобы сохранить свое здоровье".

На 17 июня в Нюрбинском районе от коронавируса вакцинировано первым компонентом всего 4406 человек, что составляет 41,3% от плана. Из числа вакцинированных первым компонентом полный курс вакцинации прошли 3980 человек, что составляет 90,3%. 15 июня получено 300 доз вакцины ГамКовидВак и распределено по всем наследам, на сегодня из них использовано 28% вакцины, т.е. привились 84 человека.

Пресс-служба МР "Нюрбинский район".

О лесных пожарах на территории района по состоянию на 08:00 23.06.2021 г.

Действует 4 лесных пожара, из них 1 лесной пожар локализован.

1. ЛП-18 НСС в Тююмском наслеге на местности "Эдьдээн", общая площадь - 10894 га (в т.ч. лесная - 10194 га, нелесная - 700 га). Задействованы: 51 человек (ПХС - 1 чел., Фед. ДПС - 26 чел., МН - 52 чел.), 8 ед. спецтехники, оснащены - 50 оборуд. Ведется работа по дотушению подземных торфяных пожаров и по кромке. В с. Маар в трех местах перекинул минполосы верховым огнем, работу вели мобильные группы с близлежащих наслегов. На данный момент находится под контролем. Пожар ЛОКАЛИЗОВАН 16.06.2021 г.;

2. ЛП-25Н на местности "Тойуку" "Алааһа" МО "Кюндядинский наслег" общая площадь 8 га (в т.ч. лесная - 4 га, нелесная - 4 га), задействованы 22 человека (ПХС - 8 чел., МН - 14 чел.), 7 ед. спецтехники, оснащены 22 оборуд. Работа ведется по тушению торфяных пожаров и по кромке, пожар продолжается в связи с неблагоприятными погодными условиями, высокой наружной температурой.

3. ЛП-27 НСС на местности "Малыкаан Арыыта" МО "Нюрбачанский наслег", общая площадь 3 га (лесная - 3 га), удаленность от н.п. Нюрбачан - 2,4 км. угрозы

н.п. Нюрбачан нет. Задействованы 29 чел. (ЛО - 3 чел., Фед. ДПС - 20 чел., МН - 6 чел.), 3 ед. техники, оснащены 29 ед. оборуд. Ведется работа по тушению подземных торфяных пожаров и по кромке, пожар продолжается в связи с неблагоприятными погодными условиями, высокой наружной температурой.

4. ЛП-28НСС на местности "Ортоку Улутта" МО "Кюндядинский наслег", общая площадь 774 га (лесная - 642 га, нелесная - 132 га), удаленность от н.п. Кюндядя - 13 км. угрозы н.п. Кюндядя нет. Задействованы 54 чел. (Фед. ДПС-49 чел., ПХС-2 чел., МН-3 чел.), 4 ед. спецтехники, оснащены 55 ед. оборуд. Ведется работа по тушению подземных торфяных пожаров и по кромке. Пожар продолжается в связи с неблагоприятными погодными условиями, высокой наружной температурой. На данном участке был произведен сброс воды самолетом БЕ-200 МЧС России 17 заходов (135 тонн воды). После слива воды площадь пожара увеличилась до 774 га.

Ситуация с пожарами находится на контроле КЧСиОПБ Нюрбинского района.

КЧСиОПБ Нюрбинского района.

Эбэрдэлиибит!

Күндү кэллигэлэрибизин, Киин Балыыһа бары үлэһиттэрин, үлэ бэтэрээннэрин, истинник саныыр биһирэ үлэһит дьүөгэлэрибизин идэлээх бырааһынныктыынан - Эмчиттэр күннэринэн, самаан сайыммыт салаллан кэлбитинэн, үйгү-бийаан үрүг тунах Ыһыабынан долгуйан туран администрация уонна профсоюз аатыттан ис сүрэхтииттэн итинтик-истинник эбэрдэлиибит!

Үрүг тунах Ыһыах эһиги иэйиһигитин уһууннардын, инникигэ эрэлгитин эттин, дьолу, кытаанах доруобуйаны, этэнгэ буолууну түстээтин!

Тубуктээх үлэһит үтүө түмүктээх буоллун, үтүөрүтү киһи үөрүүтүнэн кынаттанан дьон доруобуйатын туһугар үлэһит дьонуну тупса-туруугура турдун, сыралаах үлэһит сыаналанан чизскэ-бочуокка, үгүөрү хамнаска тиксэ турун, дьон-сэргэ маанылаах махталын, тапталын бу курдук мэлдьи ыла турун!

Биһигини барыбытын, оболоргутун, сизэнэргитин, хос сизэнэргитин үөрдэ уһуннук кинилэр тапталларынан угуттана, олох мүүттээх миннигэһиттэн амсайан уһуннук, дьоллоохтук олорун, удууругут дьонуну салҕаннын, эйэлээх олобу утумнаатын!

Алгыс баһа сыаланньыт! Дом!

Ньурбатаабы Киин Балыыһа администрацията, профкома.

Гражданская иэс курдук көрүөххэ

Кырыа кыһыны көнчөйдөөн күөххэ үктэнэн самаан сайыны көрсөн ыһах ыһахпыт диэбиһит эмиз табыллыбата. Бүтүн аан дойдуну саба бүрүүкээбит коронавир билигин да киһи аймахтан куотан таскилиир санаата суох. Онон бэйэни хаачахтааһын эрээсимэ өссө уһуур, "тангара сэрэби таптыр" диэбитти харыстаннаха эрэ этэнгэ хаалар чинчилээхпит. Бэлиитикэнэн куоһурданар дойдуртан ураты судаарыстыбалар Арасыйыа айыллыбыт ковиды утары "Спутник V" о.д.а. вакциналары биһигиттэн ыланнар бэйэлэрин дьоннорун быһыны-абыры олоролор. Бары көрбүт буолуохтаахпыт - вакцинаны айбыт өркөн өйдөөх учуонайдарга Арасыйыа күнүгэр Президент Владимир Путин судаарыстыбаннай наһарааны туттарбытын. Бу муган дойдубутунан киэн туттуу чувствота барыбытын кууһан ылта тыл дэгэтигэр эрэ этиллибэт.

Аны арыый үрдүк кэрдиистэн аллара түһэн ылааха эрэ. Тоҕо диэтэххэ сири сиксигинэн улахан биһирэбили ылбыт вакциналарбытын бэйэлээх бэйэбит судаарыстыбабытыгар туһаны уустук кэм ирдэбилгэр эппиэттээбэт. Сэрэйдэххэ, үрүгүхараны араарар киһи үксэ коронавирстан быһыанар биир эрэ суол баарын билэр буолуохтаах. Ол тугуй диэтэххэ, нэһилиэнньэ 60-70 % ковиды утары быһыны ылааһына эрэ ыарахан ыарыы чугуйуохтаах, куттала намырыахтаах.

Мэлдьи да буоларын курдук "ону баара" диригэ тийэбит. Дьон-сэргэ, ордук эдэр уонна орто саастаах араҥа официальнойа суох источниктар дойдохторун итэҕэйэн эбэтэр ыарыы миитин тумнар ини диэн саарбах санааттан быһыны ылары наадалааһын аахпат. Ити түмүгэр күн-түүн ыарыы көрдөрүүтэ улаатар, вирус мутациялаан санга штаммар үөскүүллэр, күн сириттэн күрүнни кыччаабат.

***

Балтараа сыл анараатыгар санга коронавирсунай инфекция үөдүйэригэр киһи төһө уһунук барарын бэл, наука дьонно да үчүгүйдик билбэттэрэ. Ити да буоллар ыарыы олус кутталлаабын, түргэнник тарбанан планетаны сабардырын, нэһилиэнньэ ахсааныгар охсуулаабын, экономиканы добулоннотторун эрдэттэн сэрэппиттэрэ. Сир шарыгар өлүү-сүтүү элбэх, оттон экономика эмиз сүйтэриллиэх. Учуонайдар ковид үс түһүмэхтээх, а.э. үс долгуннаах буолуохтаабын оччолорго да сэрэйэллэрэ - сэрэппиттэрэ.

Билигин маннайгы, иккис долгуннары бары судаарыстыбалар аастылар. Арасыйыа медицина тус сыаллаахтык оперативнайдык үлэлээн уонна ковиды бохсор быһыы хампаанньата сабаланаан үһүс долгун баһар кэлиэ суоҕа диэн буолта. Хомойуох иһин, билигин былаас уонна эмчиттэр үһүс долгун сабаламмытын абаастык иһитиннэрэллэр. Холобур, Москваҕа биир күн иһингэр 5-7 тыһ. киһи ыарыыга хаптарара билиэтэнэр. Балаһыаньна уустугунан мэр Собянин үлэһиттэргэ болдоохтоох каникулы киллэрэргэ күһэлибэт. Ковиднай балыһалар ахсааннарын элбэттилэр.

Аны туран ыарыыны эмтиир стратегияны саналы көрөллөр. Тоҕо диэтэххэ ковид мутациялаабыт штамма урукку сорох препараттарга олус бэриммэт. Ол иһин ыарыһахтар туруктаах үксүгэр ыарахан дьонгэ кириэр. Ватсапка, атын да социальнай ситимнэргэ вакцина ылбыт дьонно киллэрэллэр, онон ылан да туһа суох диэн дойдохтор тарбаналлар. Хаһан баһар кыларыар кырдык миннигэс амтанаах сымыйатааһар ордук. Баары баарынан этиэххэ: вакцина ылбыт дьон маассабындык ыалдыбаттар, ыарыһахтарына да чэпчэки үгээр курдук аһарыналлар. Онон быһыы ылар хайаан да наадалаах, "береженого Бог бережет" диэн нуучча өс хоһооно сөптөөх.

***

Москваҕа кэлбит ковид санга штамма Арасыйыа куораттарыгар тэнийэр, арбаа дойдурлар да тумнубат. Санга коронавирсу көрүгэ бу сырыыга оҕолору, эдэр дьону булбутун туһунан кистээбэттэр. Аны туран өскө урут эдэрдэр ыарыыны атаһтарыгар сүүрү-көтө сылдьан аһарынар эбит буоллаһтарына билигин харгына чыҥха ула-

рыйда - ыарыы баламаттык кириэн сөп. Ол иһин биһиги дойдубут учуонайдар вакцинацияны оҕолорго эмиз туттубут киһи диэн өркөн өйдөрүн үлэлэтэллэр. Билигин 18-тан үөһэ саастаахтар быһыы ылаллар, инникитин үөрэтиилэр-чинчийилэр түмүктэрэ тугу көрдөрөллөрүнэн оҕолор да вакцинацияны аһахтара. Чингэтен биэриэм: оҕолор киэннэрэ бүтүн-сарсын сабаламат, өскө быһыы сатамньыта суох буолаһына киһи бэриллибэтэ чуолкай. Онон эрдэттэн саарбахтыыр-саарангыыр наадата суох.

***

Быһыттан куттаны бэйэ уонна атын дьон доруобуйаларыгар дьалабай, ээл-дээл сыһыаны көрдөрөр. Историяны хайыһан көрдөххө ааспыт үйэбэ уоспаны утары маассабын быһыы хампаанньата ытыллан бу ыарыы билигин суох, киһи симэлийбитэ. Ол кэмнэрдэби вакцинация бүтүнүттэн уратылааһа, побочнай эффектэрэ да элбэбэ. Ону ол диэбэккэ дьон-сэргэ суодал ыарыттан быһыанар туһугар бары биир киһи курдук туруммуттара. Билинги олохпугутар киһи көңүлэ өрө тутуллар, ол саамай сөп. Ол гынан баран аан дойдуну аймаабыт коронавирсунай пандемия кэмгэр "быһыны ыларым ылбатым тус бэйэм дьыалам" диир мин санаабар, олус үчүгэй суох. Куһаҕанын талан эттэххэ, ыарыһаха быһыы ылбатаһым дьаһа диэн муунтуйуу үйэ-хаһа тугуоҕа. Сигэрэн эттэххэ, аны атын дьонго вирус сыһыанар бэйэни буруйданы ыалдыттыа-хонуо турдаҕа. Онон вакцинацияны аһар сүүс төгүл үчүгэйдээбэ чуолкай.

***

Коронавирсу сабаланаһыттан өрөспүүбүлүкэ киһини утары охсуһууга 11 млрд. солк. тахсаны ороскуоттаа. Үбүлээһин баһыйар өтгө федеральной харчы. Бу ааттаах үп аһардаһы эмп-том, медиктэр хамнастара, оборудованиелары атыылаһы, отделениелары реконструкциялаһын ыстатыйалара эрэ буолбатаһар. Үбүлээһин нэһилиэнньэ өйбүдүгэр, экономика туруктаах буолуутугар, ачыгыһы уонна орто бисинэскэ көмөбө эмиз көрүлүбүтэ. Өскө сорох арбаа дойдурларга биисинэс эйгэтин дьонно локдаунтан ороскуокка тэбиллэннэр миитингэ таһар эбит буоллаһтарына биһигэ маннык көстүү ончу суох. Пандемия син биир хаһан эрэ аһаһахтаах, оттон ол түргэтиирэ биһиги хаас бирибиттэн тугулукутаах. Ол маассабын вакцинацияны гражданская иэс курдук көрүүгэ тэннээх

***

Бэйэбитин арбаммыт да буоллар, СӨгэр маннайгынан кирибит маассабаи вакцинацияны дойдуну атын субъектара сэргээтиллэр уонна маны холобур онгостоннор быһыы ылытын көбө арыый үрдээтэ. Ити да буоллар ирдэннэлэр 60-70 % тийээн эрэбит диригэ эрдэ. Нэһилиэнньэ вакцинация ылытыгар актыыбынаһы улаатыннарарга биһигэ уонна регионнарга араас механизмнары толкуйдуулар. Мобильнай пууннар үлэ кэлэктииптэригэр, кытыы сирдэргэ тийэллэр, сүүйүүлээх лотереялар баар буолулар о.д.а.

Ил Дархан Айсен Николаев муниципалитеттар бу хайыһаһа санга сүүрэннэри киллэрэллэригэр соруудахтааһыта сөптөөх. Баһар саарангыны сылдыааһылар санаалара уларыан үс вакцинадан бири таланнар быһыы туруортарыаһтара. Дааннайдар кэпсииллэринэн вакцинацияны нэһилиэнньэ аһар саастаах араҥата көхтөөхтүк ылбыт, оттон эдэрдэргэ сыһыппара намыһах.

Мин санаабар, бу боростуойа суох кэмнэ оройуонга ычат түмсүүлэрэ эдэрди эрчимнэрин көрдөрүөхтэрин сөп. Биллэн турар, куорат да, нэһилик да ычаттары лидердэрин быһыы ылары булгуччулаах онорун диэн күһэйиллэбэт - үлэ араас көрүнгэрин, аныгы технологиялары туһанан, акциялары көбүлээн актыыбынаһы үрдэтэххэ син сөп буолуо. Онон бу туһаһыыга үлэлэһири бүтүгүнү бириэмэ ирдэбилинэн аарыаһа.

Афанасий ИВАНОВ.

Ньурба улуһун тэрилтэлэрэ кэлэктибинэн быһыны ылаллар

СӨ Ил Дархана Айсен Николаев Саха сирин олохтоохторо дьан ыарыттан харыстанар сыалтан быһыны ылалларыгар ынгыры таһаарыта.

Улуустааһы үрөһири управлениетын салайааччытын солбуйааччы Данил Александрович Фёдоров үрөһири тэрилтэтэ - 713, оскуола иннинээһи үөрэх тэрилтэтэ - 331 уонна Ньурбатааһы техникскэй оҕо дьобурун сайыннарар киһин 14 үлэһитэ дьантан утары быһыны ылбыттарын туһунан иһитиннэрдэ.

Үрөһири тэрилтэтэ Ил Дархан ынгырытын биир санаанан өйүүбүт, - диэн эттэ.

***

Ньурбатааһы социальной харалта управлениета 34 үлэһиттээх. Бүтүгүнү туругунан 26 киһи дьантан утары вакцина ылбытын, 4 үлэһит вакцина кэлэрин кэтэһэн учураакка туралларын туһунан *социальной*

харалта управлениетын салайааччыта Ирина Афанасьевна Находкина иһитиннэрдэ.

Хаалбыт үлэһиттэрбит доруобуйаларын туругунан быраастан ыспараапкалааһтар. Социальной үлэһиттэрбит улуус үрдүнэн соботох олоор аһар саастаах, доруобуйаларынан хаачахтаах 158 дьону көрөллөр. Киһилэртэн 70 киһи вакцина ыла. Сорохторбут доруобуйалара мөлгөх уонна саастаах буоланнар, быраастан вакцина ылаллара көнүлүмүтүн туһулуур ыспараапкалааһтар.

Ил Дархан Айсен Сергеевич өрөспүүбүлүкэ олохтоохторугар туһаһаан этиитин сэнээрдибит. Дьан ыарыта күөскэ турбутунан, хаас биридии киһи доруобуйатын көрүгөхтөөх, чугас дьонун-сэргэтин харыстыаһаах, - диэн Ирина Афанасьевна санаатын тириэртэ.

Бэйэбит инф.

Доруобуйабыт тупсарын, ыарыыга хаптарбат туһугар

Бу ааспыт күнүгэ СӨ Ил Дархана Айсен Николаев хамсык кэмэ уһарырын, ыарыы тарфамматын туһугар дьон-сэргэ вакцинацияны наадатын ыйбыта. Баһылык бу этиитин Ньурба улуһун олохтоохторо өйүүллэрин эттилэр.

Агаһы Иванова, Саха Республикатын үрөһири туйгуна, Ньурба улуһун Акаана нэһилиэгин олохтооһо:

Аан дойдуну аймаабыт хамсык киһигэ харытыгар кутталы үөскээтэ. Бастаан Кытайга, атын омук дойдурларыгар эрэ буолуо дии санаабыһыт, аһара түргэнник биһигэ тийээн кэллэ, элбэх эдэр да, кырдыаһа да дьоннорбутун сүтэрдидит. Ити ыарыны утары быһыны киһи барыта ылаһына эрэ, ыары намырыан, букатын да сүтүн сөп. Мин дьэс көргэһин бары быһыны ылбыһыт, хайдах эрэ харысхалаах, көмүскэллээх курдук санана сылдыаһыт, онон эдэригтэн, кырдыаһыттан туһулууга суох бары вакцинацияларыбын диэн ынгырабын.

Оскуола үлэһир буолан учууталлар, иитэччилэр хайдах вакцинациялаһыттары туһунан П.С.Егоров аатынан Акаана орто оскуолатын гигиенаһа инструктора Иннокентьева А.П. кытта кэпсэттим, Анна Прокопьевна маннык кэпсээтэ:

"Оскуола учууталлара, техуэлэһиттэрэ, дьыссаат үлэһиттэрэ 82 % быһыы ылан сылдыаллар, хроническай ыарыһаах, декретнэй уопускаһа, оҕолорун көрөн олоор ийэлэр эрэ быһыы ылбатылар. Оскуолаһа

билигин үлэһи туһар "Ласточка" лааһыр үлэһиттэрэ бары вакцинациялаһыттары уонна туох баар эпидимиологическай ирдэбиллэри туһунан туһунан сылдыаһыт".

Ньурба улуһун Акаана нэһилиэгэр барыта 142 киһи быһыы ылбыт, толору вакцинациялаһыт 132 киһи буолбут. Доруобуйабыт тупсарын, ыарыыга хаптарбат туһугар бука бары вакцина ылаһаһытын диэн ынгырабын, Ил Дархан А.С.Николаев ынгырытын өйүүөххэ.

Ньурба куорат олохтооһо, үлэ бэтэрээн Р.М.Сун бу дьантан вакцина эрэ быһына диэн санаалаах:

Мин алтынны ыйга бу ковид ыарыһынан ыалдьан 3 нэдиэлэ балыһаһа сьтан эмтэнэн, быраастарбыт үтө кыһамныларынан үтөрөн таһыбытым. Түгэһинэн туһанан, терапевтискай (ковиднай) отделение уонна Антоновка балыһатын бары медперсональгар, үрүгү халааттаах аанһалларыгар улахан махталбын биллэрибин.

Билигин этэнгэ курдукпун, бу суостаах ыарыны утары вакцина ылаары сылдыаһыт. Бэйэбинэн ыары хайдахын билбит буолаһыт, вакцина наһаа наадалаах дии санаһытын. Кытаанан вакцинаһа ылыг уонна харыстаныт бэйэбитин, чугас дьоннугун. Бары бүттүүн вакцина ылаһытына эрэ харысхалаах буолуохпугут.

Лариса ДОРОФЕЕВА.

Ольга Балабкина: начнутся проверки соблюдения работодателями требований по вакцинированию работников

За прошедшие сутки на территории республики выявлено 92 новых случая коронавирусной инфекции, из них в городе Якутске - 57 случаев, Вилюйском, Мегино-Кангаласском, Нерюнгинском районах - по 4, Алданском, Амгинском, Таттинском, Усть-Алданском, Чурапчинском, Эвено-Бытантайском - по 3, Намском, Сунтарском - по 2, Хангаласском районе - 1 случай. Об этом во время брифинга 22 июня сообщила заместитель Председателя Правительства Якутии, заместитель председателя Оперштаба республики Ольга Балабкина.

Вице-премьер особое внимание обратила на сложную ситуацию в Эвено-Бытантайском улусе. Несмотря на то, что 65% населения вакцинировано, тем не менее со стороны одного из предприятий улуса было допущено недовакцинирование, и в связи с этим возникла группа заболевших. Решением Оперштаба принят ряд ограничительных мер на территории района.

За сутки лабораториями республики проведено 917 исследований на COVID-19. Всего с начала пандемии обработано 1 168 842 теста.

На 22 июня текущего года всего поступило 211 409 доз вакцины против коронавируса. Первую вакцину получили 191 737 человек, в том числе 43 652 лица старше 60 лет. Вторую дозу получили 155 971 человек, в том числе старше 60 лет - 35 876 лиц. В настоящий момент использовано 90,24 % от общего числа вакцины, поступившей в республику.

По словам Ольги Балабкиной, вакцинация является единственным способом предотвращения быстрого распростране-

ния инфекции и облегчения тяжелого течения заболевания.

Вице-премьер обратила внимание на то, что в республике продолжают работать в усиленном порядке как стационары, так и реанимационные койки, санитарная авиация привозит тяжелых больных из районов республики. "Снизить нагрузку и сохранить как можно больше жизней можно только вакцинированием", - подчеркнула Ольга Балабкина.

Заместитель руководителя регионального оперштаба напомнила о том, что Управление Роспотребнадзора по РС(Я) были установлены сроки проведения вакцинации на территории республики. Для предприятий и организаций города Якутска и Мегино-Кангаласского улуса определен срок - 1 июня, для предприятий и организаций других районов - 1 июля. Оперштабом принято решение о начале проверки в части соблюдения работодателями необходимых требований по вакцинированию работников на территории республики.

Также, исходя из обращения Главы Якутии Айсена Николаева, на этой неделе будет объявлен порядок поощрения тех граждан республики, которые прошли вакцинацию. По словам Ольги Балабкиной, будут поощрять тех, кто проходит вакцинацию впервые, и тех, кто прошел вакцинацию с начала января 2021 года.

Пресс-служба Главы Республики Саха (Якутия) и Правительства Республики Саха (Якутия).

– Иһирэх тылынан –

Бар дьонун махталын ылбыт салайааччы, баһылык

Салайар уонна дыһайар үлэ үрдүк чыпчаалын баһылаабыт үтүөкэннээх салайааччы, улаханньк ытыктыыр урукку дириэктэрбин Вячеслав Федорович Лугинов туһунан ахтыы суруйуом иннинэ, 2001 сыл бэс ыйын 30 күнүгэр "Ньурба" хаһыакка Ньурба тапталлаах поэта Николай Харитонов-Николай Чуор суруйбут ыстатыйатыттан быһа тардан бар дьоммор санатан билиһиннэриэхпин баардым.

Поэт, журналист Николай Чуор ахтыыта

"...Биһиги, Ньурбалар, биир үчүгэй өрүттээхпит. Ол тугуй? Биһиги атын улус дьонун, ол иһигэр салайааччылары сөбүлээтэрибит эрэ, өрүү үрдүктүк тутар үтүөкөн майгылаахпыт.

...Эр киһилии кытаанах характердаах, салайааччы быһыытынан ирдэбиллээх, үөрдэбинэ үөрүннээн, кыһырдабына, ардыгар быһпастан да туруон сөптөөх, кыамакка-түгэммэккэ уонна бэриниллээхтик үлэлиир дьонго ураты болғомтолоох, билигин да үлэтин истиилинэн, майгытынан дынг чаччы Ньурба киһитэ буолла.

В.Ф. Лугинов 1951 сыл бэс ыйын 30 күнүгэр Мэнэ-Хангалас киинигэр Майаба төрөөбүтэ. Амма орто оскуоланы 1969 с. бүтэрбитэ. Кини 1974 с. Улан-Удэти судаарыстыбаннай тыа хаһаайыстыбатын институтун ситиһиллээхтик бүтэрэн, учуонай-агроном идэтин ылбыта.

Дэ, ити кэнниттэн аатырар бурдуктаах Аммаба биригэдьириинэн, отделение салайааччытынан, "Амма" совхоз кылаабынай агрономунан үлэлээбитэ. Онтон "Саха сириин Украинатынан" аатырар Өлүхүмэбэ "Димитровская" совхозка эмиэ кылаабынай агрономунан, салгы өссө үрдээн, 1982-1985 сылларга "Сангыахтаах" совхоз парткомун сэкирэтэринэн үлэлээбитэ.

Ньурба кэлиэн иннинээби үлэтин ырытан көрдөххө, Вячеслав Федорович уонтан тахса сүл устата күсү сири, бурдугу, үүнээйини кытта, үлэһит отчут-масчыт тыа сириин дьонун-сэргэтин кытары алтыһан эрчийэн үлэлээбит эбит.

Вячеслав Федорович Саха сириин биир чабылхай ычатын быһыытынан хомсомул XVIII сийиэтин делегатынан быһбарданар үрдүк чыскэ токсибитэ. Оччолорго кинини ол-бу араас үрдүк дуоһунастарга таһаара сатаабыттарын сөбүлэспэтэбэ. Биһиги улууспутугар нэһилиэк уонна улус Мунньабын дьокутаатынан быһбарданан, уонтан тахса сүл дьонун итэҕэллэрин чыстээхтик толорбута. Кини өссө 1992 СӨ Үрдүк Сэбиэтин Президиумун Бочуотуннай грамотатынан наһараадаламмыта, СӨ нуруотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ үрдүк аатын ылбыта. Бэйэтин тустаах министиэристибэтин хайҕалын үгүстүк ылбыта. Вячеслав Федорович маны таһынан СӨ Судаарыстыбаннай Мунньабын (Ил Түмэн) Хонтуруоллуур комитэтин штаты таһынан иниспектэринэн үлэлээбитэ. Бу түбэспиччэ киһизэх сүктэриллибэт улахан үлэ, эппиэт-тэх сорууда.

Ньурбада совхозка дириэктэрдии сылдьар кэмигэр исписэлиистэригэр кытаанах ирдэбиллээх, оттон кыһалҕалаах киһизэх сыгыары-сымнаас, үрдүк култууралаах киһи.

- Оҕобун үөрэххэ ытырбар көмөлөһөн абыраата...

- Оҕом сыбаайбатыгар эт бэрдэрэр буолла...

- Лугинов маспын киллэттэриэх буолла...

- Билигин харчы суох. Аныгыскы ыйга кэлээр. Бухгалтерияны кытта кэпсэтиэм диэтэ...

Дэ, ити курдук Лугинов туһунан үтүө тылы-өһү үгүстүк истэбит. Ол быһыгар эмиэ да этэллэр: "Оо, биһиги киһибит крутой. Ардыгар биһиги туспутугар киирсэри кытта киирсэн кэбиһэр..." дьон үлэһиттэрэ кэпсээлэрин истэн сөхпүтүм.

Мин бииртэн дыктиргибин ээ. Ханан эр Э.А. Борисов, министиридээн олонор, Вячеслав Лугиновы СӨ тыатын хаһаайыстыбатын министириин солбуяаччытынан үлэбэ ыгырбытын, биһиги киһибит аккаастаан турар. Хайа, онно барбыта буоллар, бэлэм олонор таас дьэ дьон, инньэ үһүс этээскэ килэйбит-халайбыт кабинет дьон, хара өнгөөх "Вол-

га" массыына дьон - барыта баар буолуо этэ буоллаҕа дии.

Ону баара, кини Сүлэбэ, сопхуоһугар хааларын ордорор. Бадарааннаах Убайаанга баар киһи оччо-бачча ымсыырбат дьэтигэр лоп-бааччы олонор, үлэлиир, бар дьонун туһугар кэскили түстэһэр, улус дьаһалтатын кытары биир хайысхалаах аграрнай политиканы ытыр" - дьон Николай Чуор сүрдээх ылбаҕайдык ыпсаран, өрө көтөбүллүүлээхтик суруйан кэбиспитин аахпыт эрэ киһи барыта, чаччы оннук, олус да оруобуна сөптүк, баары баарынан суруйбут дьон сөхпүт этэ.

Тус санаам

Вячеслав Федорович курдук дойдунуларын, дьоннорун уйгута тупсарын туһугар туох баар күүстэрин, сатабылларын ууран туран үлэли сылдьар дьоннор кэмигэр махтанан, үтүө тылынан ахтыллан ааһыахтаахтар дии саныбын.

Ол иһин салгы, үрдүк таһымнаах салайааччыны кытта алтыһан үлэлээбит түгүннэриим үтүө өйдөбүлүн бу ахтыы суруйуубунан махтанан ситэрэн биэрэбин.

1974 с. биологической наука дуоктара, РФ наукаларын үтүөлээх үлэһитэ, Саха сириин үтүөлээх агронома, Саха сириин академига Герман Васильевич Денисов уонна кини кэргэнэ - тыа хаһаайыстыбатын наукатын кандидата Валентина Семеновна Стрельцова төрүттээбит научнай-производственной стационара "Ньурба" совхозу Сүлэ нэһилиэгин территориятыгар үгүс сыллаах оттор элбэх суортарын селекциялаан үүннэриини саҕалаабыта. Бу стационар базатыгар олобуран 1982 сыллаахха тэриллибит "Сүлэ" совхозка аан бастаан дириэктэринэн Светлана Гаврильевна Петрова аанаммыта. Совхоз элбэх сыллаах оттору киэн далааһыннаахтык үүннэрэн, өрөспүүбүлүкэбэ тупсарыллыбыт үрдүк үүнүүлээх ходоһалар онгоһуллалларыгар бастакы олугу уурбута.

Ньурба оройуонун салалтатын уураабынан 1987 сыл от ыйыттан оройуоннаабы сельхозхимия холбоһугун бэрэсэдээтэлинэн үлэли олонор Вячеслав Федорович Лугинову "Сүлэ" совхозу дириэктэринэн аныыллар.

"Сүлэ" совхозу 1982 сылтан саҕалаан, 2160 га өр сыллаах оту үүннэрэр бааһыналыммыта. Уон сыл устата совхозу 1360 туюнна элбэх сыллаах от сизэмэтин хомуйан Саха сириин атын хаһаайыстыбаларыгар уонна Тюмень уобалаһыгар атылылаабыта.

Саҥа үлэли тахсыбыт дириэктэр аанаммыт хаһаайыстыбатыгар үлэ-хамнас хайдах толоруллан иһэрин, совхозу үлэһиттэрэ хайдах-туох усулуобуйага олоһолорун билсэ, Сүлэ селиэннэтин социальнай эбийиэктэрин хаһаайыстыбанньк хараһынан көрөн, олус сөхпүт.

Тугу сөбө көрбүтүгү?

Бастакы көрүүттэн санаалар, толкуйдар

Дириэктэр үлэни уонна олобу сайдыыны кытта тэнгэ тутан көрөр көрүү-лэрдээх буолан уонна ханньк баҕарар үлэһит киһи дьэ кэргэнэ нус-хас олонор усулуобуйалаах буоллабына биридэ үлэтигэр өрө көтөбүллэн үлэлирин билэр буолан, аан бастаан оскуолаба, уһуйаанна сылдыталаабыт.

1912 сыллаахха Куочай эбэтин үрдүгэр Аммосовка (Арбаа дэриэбинэ) дэриэбинэтигэр тутуллубут оскуоланы көтүрэн, 1942 сыллаахха Сүлэбэ көһөрөн аҕалан туппуттар. Өссө маһа тиийбэтэ-бэр 1919 с. аһылла сылдыбыт оскуоланы олохтоох баай Степанов Егор Алексеевич - Тураах дьэтин Улахан Быыкыттан көтүрэн аҕалан, эбэн туппуттар.

Сарайын хаптаһына эмэһирэн самыыр курдары түһэр, бизс маһынан оттуллар кирпииччэ оһохтоох, муостатын сизэ эргэрэн күөрэ-ланкы түспүт үс кылаастаах эргэрибт оскуоланы көрөн дириэктэр соһуйбут. Оҕолор үөл маһынан оттуллан сабыллыбыт оскуолаба угаардылларынан, оскуола сэбиэдиссэйэ Ксе-

нофонтова Галина Ильинична кэпсээбитин истэр. Оттон 1968 сыллаахха тутуллубут акылаата, муостатын сизэ эмэһирэннэр, тэллэйдэнэн, тобута түһэн, хаамтаах кутанньыр, көрүөхтэн сүөргү туруктаммат уһуйаанна сылдьан санаата түһэр. Кини үлэлирин тухары туохтан да ордук, олоххо аан бастакынан оҕо доруобуйата буоларын олоһун сүрүн соруунуна ылыммыт буолан, оҕо уһуйулар, үөрэнэр усулуобуйата аан бастакынан онгоһуллуохтаах дьон бэйэтигэр сыал-сорук туруорунар.

Инньэ гынан, оскуола оһоһун көтүтэрэн, икки КЧМ оһохтору туруортаран, батарея систимэтин таттарбыта. Муостатыгар саҥа бэрэбинэлэринэн систээн, муосталаан, кырааскалаппыта. Оскуола тас өттүн сизэмэнинэн штукатуркалаан, сарайын көтүрэн шиферынан бүрүйтэрибитэ. Оскуола саҥа тутуллубут курдук сэргэхсийэн, үөрэх аһылларыгар үөрэнээччилэр үөрэ-көтө кэлбиттэрэ. Оҕолоро сылаас оскуолаба үөрэнэр буолбуттарынан санаалара көтөбүллүбүт төрөпүттэр, учууталлар сопхуос салалтатыгар барба махтал тылларын эппиттэрэ.

Оскуола капиталнай өрөмүөнүн кэнниттэн, уһуйаан дьэтин домкратынан көтөхтөрөн, акылаатын маһа эмэһирэн сыттыгытын ылан бырахтарбыта. Саҥа бэрэбинэлэринэн акылаат уктаран, муостатын маһын, буорун уларытан куталлар. Хаачыстыбалаах өрөмүөн барбытын түмүгэр, уһуйаан дьэти сүүрбэттэн тахса сүл үлэлээбитэ. Билигин саҥа уһуйааннанан урукку уһуйааммыт интернат буолла.

Мантан салгы үлэһиттэр уонна олохтоох дьон олонор усулуобуйаларын тупсарар инниттэн 16 миэстэлээх баанньыгы, почтаны, бытовое кэмбинээти, сүүс туючкалаах АТС станциятын, киин котельнайы туттартаабытын түмүгэр нэһилиэк улаатан, тупсан барбыта. Сүлэ-Ньурба суолун онотторон дьон-сэргэ автобуһунан хааччаба суох сылдырын хааччылыбыта. "Сүлэ" совхозу үлэ-хамнаһа киэн далааһыннанан, барыстаахтык үлэлээн, эдэр үлэһит ыаллар көһөн кэлэн олохсуйан, сылтан сыл айы оҕо төрөөһүнэ биллэрдик эбиллибитэ.

Нэһилиэнньэ кэнгээн, улаатан орто оскуола наадата тирээн кэлбитэ. Олохтоохтор кулууп иһигэр лыык курдук мустубуттар. Кинилэр оскуола суоһуттан баай историялаах кырдыаас Сүлэ нэһилиэгэ сүтэн-симэлийэн эрэрин кэпсээбиттэрэ. Оҕолоро төрдүс кылаастан атын оскуолаларга сатыы сылдьан, кыһын тонгон-хатан эрэйи көрөллөрүн, саас-күһүн чалбабы, бадарааны оймоон үөрэнэллэрин, дьоннорун ахтан ытыллаларын, ситэри үөрэммэккэ оскуолаттан уурайалларыттан хараастан, харах уулаах тыл бөбө этиллибитэ. Совхозу дириэктэрэ маны истэн олус долгуйбута.

Ол иһин тутта Райисполком бэрэсэдээтэлэ Романов Семен Никифоровичка приемна кириэн, нэһилиэнньэ кыһалҕатын кэпсээн, саҥа оскуола тутуутун туруорсубута. Семен Никифорович Ньурба оройуонун тутууга генеральной былаанын көрдөрөн туран 2000 сылга диэри Сүлэбэ оскуола тутууга былаанна суох дьон аккаастаабыта. Ол аата өссө да уонтан тахса сүл селиэнньэ оҕолоро эрэй-дэниһилэр дии санаан, сопхуос бэйэбит күүспүтүнэн тутан саҕалыһыбыт дьон ылбычча быһаарылла охсубат хаһыс хардыыны ылынан, өйүн-санаатын барытын оскуола тутуутугар уурбута.

Оройуон былааныгар кирибэтэх эбийиэги тутууга оройуон тугу да дук гиммат этэ. Кэлбит тутуу матырыйааллара барыта былааннаммат эрэ эбийиэктэргэ тырыллылалара.

Оскуоланы туттаран, нэһилиэнньэ сүрүн кыһалҕатын туоратыһар баҕалаах сопхуос дириэктэрэ ааһынан-суоттанан баран, барытын бэйэтин үбүнэн туттарга күүстээх санааны ылыммыта. Маһы барытын тус эппиэтинэскэ ылынан туран олоххо киллэри сырааны-сылбаны эһэр, сүрдээх илистиилээх уонна улахан ороскуоттаах үлэ этэ. Ол да буоллар, биһиги Вячеслав Федоровичпыт ыара-

хаттарган чаһыйбат, өссө тэптэн туран ылсыһан, ылыммыт санаатын тиһэбэр тиэрдэр идэлээх хаһаайыстыбанньк салайааччы буолар.

Ол сизиринэн, кини Бүлүү оройуонун Маһааста оскуоланын бырайыагынан оскуола сыбаайатын түһэртэрибитэ уонна тутуутун 1990 сылтан саҕалаппыта.

Бу сэрии сағаттан үс кылаастаах турбут, уонча үөрэнээччилээх малокмплектной оскуола манньк эмискэ улаатан тутулан эрэрбиттэн сопхуос үлэһиттэригэр, нэһилиэк олохтоохторугар эрэл кымын саһыта. Кэскиллээх баарабай тутууга бука бары биир киһи курдук ылсыһан үлэлээбиттэрэ. Оскуола, кулууп, бибилиэтиэкэ марафон тэрийбиттэрэ. Манна оннооһор оҕолор бэйэлээх кыракый харчы мунньубуттарынан оскуола тутуугар укпуттара кэлбит дьону уйадыппыта, ким төһө кыахтаабынан өйөөбүттэрэ. Субуотунньуктарга көхтөөхтүк кыттыбыттар.

Ол курдук сопхуос күүһүнэн икки тыһыынчаттан тахса кубометр тутуу маһа соһотуопкаланан таһыллыбыта. Сүүстэн тахса туюнна цемени Хангалас улуунун Моһсоһоллооһуттан тиэйтэрибитэ.

Аны оскуола тутулан үлэбэ киридэбинэ, саҥа ананан кэлиэхтээх учууталлар олонор дьээнэн хааччылыннахтарына эрэ оскуола сүрүн боппуруоһа быһаарыллар курдук буолбута. Вячеслав Федорович бу боппуруоһу оройуон салалтатыгар кириэн туруорсубута да, туох да өйөбүлү ылбатаба. Ол иһин эмиэ бэйэтин күүһүнэн 16 хостоох түөрт квартиралаах киэн-куон уопсай дьэни оскуоланы кытта сэргэ тутан 1991 сыл ыам ыйыттан алтынньыга диэри туттаран үлэбэ киллэртэрибитэ.

Ити курдук олус тэрээһиннээх, күүрэннээх үлэ түмүгүнэн Сүлэ орто оскуоланы аана тэлэччи аһыллан, үөрэнээччилэр саҥа киэн-куон кылаастарга үөрэнэ кирибиттэрэ. Оттон олохтоохтор өр сылларга ыра онгостубут бағаларын толорбут сопхуос дириэктэригэр Вячеслав Федоровичка барба-махтал тылларын тиэридибиттэрэ, сөбүмэр кыабын, ылыммыт дьыалатыгар бэринилээһин сөхпүттэрэ. Чаччы дағаны истэр-билэр тухары, баара-суоға икки сүл иһигэр ойуурга үүнэн турар тутуу мастарын кэрдэн киллэттэрииттэн сағалаан, улахан спортивнай саалалаах, учууталларга ананан тутуллубут уопсайдаах орто оскуола тутулан үлэбэ кириэ охсубута ханна да суох этэ. Онон бу бэйэтэ рекорднай тутуу буолан, историяба кириэр хорсун уонна баарабай үлэ дьон сынаанаһыахтаах дии саныбын.

Нэһилиэккэ оскуола баар буоллабына - нэһилиэнньэ баар. Нэһилиэнньэ баар буоллабына - производство баар. Производство баар буоллабына - үлэ баар буолан. үп-харчы баар. үп-харчы баар буоллабына - олох баар. Олох баар

буоллабына дьон-сэргэ элбээн, кэнчээри ыччат төрүүр.

Сүлэбэ орто оскуола аһыллан үлэлээбитэ быйыл отут сылын туолла. Оскуоланы бүтэрбит элбэх үөрэнээччилэр идэ ылан, өрөспүүбүлүкэ араас муннуктарыгар ситинилээхтик үлэли сылдыалларын иһит-тэхпинэ, сүрэхим үөрүүнэн туолар. Вячеслав Федорович баар буолан, мин төрөөбүт нэһилиэгим иккис тыһын ылла, дьонум-сэргэм дьонун оҕолоро сайдыы киэнг аар-тыгар үктэнэн, олобу уһансаллар.

Өскөтүн кини манна ананан үлэли кэлбэтэх буоллун? Эбэтэр оскуоланы туттарбатах буоллун? Оччоҕо билигин Сүлэ диэн нэһилиэк суох буолуо этэ. Аһыйах кырдыбаас ыал хаалан Дьиикимдэ нэһилиэгин дьонно буолан олоруо этилэр, бука. Үс-түөрт оҕо үөрэнэр оскуолата баар да буолуо биллибэт этэ.

Мин сопхуоска үлэлээбит буоламмын, Вячеслав Федорович кытта элбэхтик алтыһабын. Ол тухары сопхуос ытар үлэтигэр эмиэ экономическай көрүүлэрдээх дириэктэр быһытынан билэбин. Ханнык да ыарахаттаран толлон турбакка, барытын ымпыгар-чымпыгар тийэ толкуйдаан, быһааран, ыйан-кэрдэн биэрэр дириэктэр этэ.

Дойду үрдүнэн ыһыллы-тобуллуу ыарахан сылларыгар элбэх баайдаах, сүөһүлээх-сылгылаах өрөспүүбүлүкэ бөдөн хаһаайыстыбаларыттан биридэстэрэ - "Нурба" сопхуос түөрэнниригэр үлэһиттэрэ үлэлээх-хамнастаах буолалларын ситиһээри уонна өр сылларга норуот көлөһүнүнэн мунһуллубут баайы-дуолу халтай ыстарбат туһуттан сүрэхтээх дууһатынан турунан кыһаллан үлэлээбит дириэктэр В.Ф. Лугинов буоларын бар-дьон убаастаан, ытыктаан билинэбит. Кини 1992 сыллаахха туруктаах үлэлээх, үптээх-харчылаах "Сүлэ" сопхуоска "Нурба" сопхуоһу холбоон, Сүлэ КП-тын тэрийэн, элбэх 1200 үлэһит дьылбаты баһаарыллыбыта.

Төһө да хамнас кэммитэн-кэмигэр кэлбэтэбин иһин, тэрилтэлээх үлэһит өлөн-охтон биэрбэтэҕэ, хаһаайыстыбаттан хамнас суотугар улахан көмө оҕоһуллара. Ол курдук, үлэһиттэр кэтэх хаһаайыстыбаларыгар отторун-мастарын, иһэр муустарын техника өнгөтүнэн туһанан, дьиз туттар буоллахтарына тутуу маһын хаһаайыстыба пилораматыгар эрбэтэн, хайыттаран биэрэллэрэ. Дириэктэр дьаһалынан үлэһиттэр ысыккаат кладовщигыттан эт-арыы, хортуоска, хаппыста ылан дьиз кэргэттэрин аһылыгынан хааччыйаллара. Үлэһиттэр кэтэх хаһаайыстыбаларыгар дэлэй оттуур сирдээх буолан, ынах-сылгы ииттэн, үүт туттаран, эт атыылаан дьиз кэргэн үбүн-харчытын ханатан оҕолорун үөрэттэрбиттэрэ.

Чуолаан, бэйэтэ салайар хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин туһугар хайдахтаах да уустук түгэннэри дьэнкэттик быһааран үлэлээбит дириэктэрбит Вячеслав Федорович иккис хаһаайыстыбаны холботолоон бөдөҥсүйбүт Сүлэ КП-ны тэрийбэтэх буоллун? Оччоҕо үлэтэ суох элбээн, элбэх үлэһит дьылбатыгар төһөлөөх элбэх ыарахан охсуу буолуо этэй?!

Үтүө киһи үлэһиттэрин туһугар кыһаллан үлэлээбитэ, сүүрбүтэ-көппүтэ мэдди истин тылларынан ахтылла-санана турдун!

Вячеслав Федорович – баһылык

Сопхуоһум дириэктэрэ 2004 сылтан мин төрөөбүт Сүлэм нэһилигэр баһылыктынан аһаарытын истэн, нэһилиэгим, дьэ, атабар турар буолла диэн сүрдээгин үөрбүтүм. Ол оннук да буолла. Аһыйах абына-табына ордон хаалбыт ыаллардаах, өрүү сайыны быһа куурбат бадараннаах уулуссалардаах нэһилиэгим билигин сүрдээгин да тубуста!

Ыал аҕата хайдаҕа тиэргэниттэн биллэр диэбит өс хоһоонугар дьүөрэлэһэн, нэһилиэк баһылыга хайдаҕа нэһилиэгин көс-түүтүтэн биллэр эбит.

Мин билигин нэһилиэгим көнө уулуссаларынан кизэн тутта хаамабын. Күһүңгү харангаларга кэллэххэ, уулуссаларын уота ыраахтан тырымны сандаран миигин эйбэстик көрсөллөр. 2007 сыллаахха тутуллубут 150 миэстэлээх "Айыы Тайбыт" ип-ичигэс кулуупка үөрэ-көтө кириэбин. 2010 сыллаахха тутуллубут ып-ыраас баһылыга "манна олох сылдыыма" диэн ыраабынан кыйдатар. 2012 сыллаахха тутуллубут 35 миэстэлээх уп-улахан уһууһун дьизтэ нэһилиэгим дьонно элбээн иһэрин туһулуур, Оттон оскуола барахсан оҕо дьоллоох сангатынан чугаара туойар. Маны таһынан үүт тутар пууну туттарбыта.

2020 сыллаахха 41 мөлүйүөн суумалаах

объездной суолтан Сүлэбэ диэри 4 км гравий кутуллан оҕоһулунна.

2007 сыллаахха Сүлэ сэлиэнньэтин аһыгар бырабыллан турбут "Үлэ күүһэ" холкуос ыһаах ыһар сирин санга маһынан эргитэн, нэһилиэк пааркатын оҕотторбутун "Айыы Тайбыт" диэн ааттаабыттара. Бу пааркаҕа 2008 сыллаахха нэһилиэк биир чабылхай киһитэ СӨ бастакы үөрэбириитин наркома (министирэ) Семен Семенович Сьюльскай (Алексеев) төрөөбүтэ сүүс сааһын туолар үбүлүөйүгэр бүтүн Нурба улууһун үрдүнэн бары оскуолалар учууталлара, уһууһуннар иитээччилэрэ - 800-чэкэ киһи сахалыы таҕастаах мустан, парадтаан кириэн, улахан ньиргирдээх ыһааҕы аспыттара. Ыһаах тэрээһинин улуустааҕы үөрэбириити салалтата баһылаан-көһүлээн, салайан ыһыпта, очотооҕу салайааччы Светлана Нестерова Федорова этэ.

Ыһаах буола турдарына халлаан илин саҕатыттан үс кыталык көтөн кэлэн, күн туһаайытынан үстэ эргийэн кэлэ-кэлэ кыраай халлаанга үнкүүлээн аспыттара. Хамсаньылара тэбис-тэн, арыт иннилэринэн түһүлгэни көрөн далбаатыр курдук кынаттарынан сапсыналлара, арыт ой-босторунан буолан уһун мооньуларын күөкэтэн ыллалара. Аны ол үнкүүлүүр кэмнэригэр күн аһынан кустук толбоно түспүтэ, Кустук үөһээһини сырыынна томто-боро аллараа сир диэки туһаайытынан этэ. Бу кэрэ айылҕа көстүүтэ үтүө салайааччы үлэлээн, нэһилиэк эстэн иһэн иккиһин тыһын ылан улаатан, дьон-сэргэ олохсуйарыттан үөрбүтүн туоһута диэҕи баҕарылар.

Бу барыта нэһилиэгим барахсан туруктаах олохтоммутун туоһулуур. Ким маны барытын онордо? Мин сүгүрүйэр сопхуоһум дириэктэрэ, мин ытыктыр төрөөбүт дойдум баһылыга - Вячеслав Федорович Лугинов!

Вячеслав Федорович 70 сааһын туолла!

Вячеслав Федорович Нурба улууһугар үлэли кэлиэбиттэн 35 сыл салайар үлэбэ, ол иһигэр 18 сыл тыа хаһаайыстыбатын производствотыгар, 17 сыл нэһилиэк баһылыгынан үлэлээн кэллэ. Билигин даҕаны былааннара киэнгин, элбэгин истэн үөрдүм.

Ол курдук:

- Улахан кыамталаах киин котельнайы туттаран, нэһилиэнньэни ситимгэ холбоон олохторун чөлүктэргэ бырайыагын оҕотторон докумуона бэлэм сытар;

- 2022 сылга 4 квартиралаах толору хааччылыылаах уопсай дьиз тутуутун бырайыага эмиэ чопчуламмыт;

- Кыһынҕы оранжереялаах 100 миэстэлээх таас лицей-интернат тутуута былааннаар;

- Инньэ гынан интернаптытын саптарбакка тутан хааллыбыт. Эбиитин 15 миэстэлээх пристрой тутан интернаптытын 30 миэстэлээх гынаахпыт диэн санаатын үлэһиннэ.

- Чэбдигирдэр-спортивной комплекһын олоххо киллэттэриэхпит, тренажердар ылылланнар бэлэм сыталлар;

- Итинни таһынан инникитин нэһилиэнньэ кэниэ диэн хас да сиргэ дьиз тутулларыгар миэстэлэри генбылаанга киллэттэрэн турабыт.

Итинник баараҕай киэн былааннары 20-чэ сыл инниттэн былааннаан нэһилиэк кэскилин түстэһэ сылдыр баһылыкпыт быйыл сэттэ уон сааһын туолар. Төрөөбүт дойдубун сайыннара сылдыр Вячеслав Федоровичи төрөөбүт күнүмүнэн ис сүрэхтэн эбэрдэлибин. Чэгиэн-чэбдик сылдьан бу баараҕай былааннар гын олоххо киллэрэн иһэргэр баҕарабын.

Түгэнинэн туһанан, поэт Николай Чуор бизэс уон сааскын туоларгар уруйдаан хоһоонунан этэн кэбиспит эбэрдэтинэн быһа тардан түмүктүүбүн.

*Мэнэ уонна Амма уола Нурба киһитэ
буолла,*

*Манна кини кизэн дуола -
Сэттэ уон сааһын бугун туолла!...
Эйиэхэ добоор, уруй-туску Нурбан
нургу дьонуттан!
Эйиэхэ бугун айхал-мичил
Аламаҕай Аммаҕыттан!*

**"Гражданской килбиэн" бэлиэ хаһаайына,
Тыа хаһаайыстыбатын бэтэрээнэ,
Сүлэ нэһилиэгин Дьэргэбил Аҕатын
уһуттан төрүттээх Октябрьскай
уонна Сүлэ нэһилиэктэрин,
Нурба улууһун Бочуоттаах олохтооҕо
ТИМОФЕЕВ Василий Иванович.**

- Нурба - мой город -

"Тренажеры Коркина"

Одной из гордостей нашего улуса является Парк культуры и отдыха имени Сергея Васильева. В 2019 году наш город стал победителем в Всероссийском конкурсе лучших проектов создания комфортной городской среды "Малые города и исторические поселения". И после большой и кропотливой работы 26 сентября 2020 года, в канун Дня государственности Якутии, а также в день рождения города, в Нурбе состоялось открытие обновлённого городского парка.

Одной из особенностей парка было то, что он был спроектирован с учетом пожеланий самих жителей нашего города. С самого начала горожане принимали активное участие в разработке проекта, так например, Дайаана Васильева предложила свою идею в реализации тренажеров Дмитрия Коркина по вольной борьбе. Дайаана ответила на некоторые наши вопросы:

- *Всем очень интересно кто ты и чем занимаешься. Расскажешь о себе?*

- Меня зовут Васильева Дайаана и мне 14 лет, я учусь в Нюрбинском техническом лицее в 9 классе. Когда вырасту я хочу стать архитектором или дизайнером, поэтому на ОГЭ собираюсь сдавать соответствующие предметы, литературу и языки. Пока что не определилась с ВУЗом и городом для поступления после окончания школы. В свободное время занимаюсь теннисом, раньше ходила в хореографический класс в Музыкальной школе и окончила в 6 классе. Когда мне было 6 лет я ходила в "Айыы Куо", мне стало очень интересно как из простого материала делают такие красивые вещи, это вдохновило меня и если будет дополнительное свободное время хочу заняться дизайном одежды. Нас в доме 6 детей, я самая старшая из них и три моих брата занимаются вольной борьбой - Айдын 12 лет, Аман и Түмэн. Моя мама работает в налоговой инспекции, а папа инженер-строитель. Они всегда нам помогают и принимают участие в нашей активной деятельности.

- *Откуда зародилась идея с тренажерами? Для осуществления идеи куда подавала заявки и как все реализовалось? Было ли сложно?*

- Изначально планировалось как тренажеры в нашем дворе для моих четверых братьев, которые занимаются вольной борьбой. Потом в школе для НПК была нужна тема и я взялась за этот проект. В первый год мы не прошли, так как не были готовы, во втором году хорошо подготовившись, сделали макет и смету мы прошли дальше. Дальше моя мама подала заявку и нашу идею заметил глава Нюрбы и сказал, что добавит проект в план парка, и уже через год он был реализован. Сначала это была всего лишь задумка, мы искали информацию с разных источников, это тема оказывается сейчас очень актуальна, так как очень мало людей знают кто такой Коркин. Поэтому основную информацию мы спросили у тренера моих братьев по вольной борьбе. Так

же мы участвовали в постройке, нас спрашивали как и что делать. Точный бюджет не могу сказать, но изначально в собственном дворе мы собирались сделать его из материалов нашего старого дома.

- *Как ты себя почувствовала, когда проект взяли в разработку при составлении плана парка? Как относишься к обновлению парка?*

- Сначала я подумала, что они шутят. Не верила, что проект ребёнка они по-настоящему осуществят. Потом уже когда стали строить, я стала очень сильно волноваться. Но очень приятно видеть как дети и мои братья занимаются на нём, слышала, что и спортсмены, которые приходили на соревнования, тоже на нём занимались, чувствую гордость. Очень классно, что парк обновился, раньше ничего не было, сейчас же есть спорт-площадка и кафе, есть где погулять.

- *Пошёл ли проект дальше?*

- Да, участвовала на конференциях по ZOOM. Выступила сначала в Якутске, а потом в Москве. Мы не заняли место, но как актуальный проект нас направили в Сочи в свод учащихся. Теперь мы готовимся.

- *Есть ли ещё проекты в задумке?*

- На следующей практической конференции хочу рассказать про проект благоустройства Дальнего Убояна. В западную часть города, где живет моя бабушка, очень трудно добраться из-за дороги, там везде ямы. Так же в Дальнем Убояне есть аллея и никто туда не ходит, в своём проекте хочу посвятить его известным и оставившим свой след в Нурбе людям. Презентация уже готова, макет делается и осталось хорошо его доработать.

- *Какой был твой первый проект? Какой из твоих проектов самый любимый?*

- Мой первый проект был на тему экологии. Хотела сделать экологическую детскую площадку из деревьев, которые уже не используются. Большеинство детских площадок в Нурбе уже очень старые и практически не используются, можно было их обновить из подручных материалов. Например, добавить лабиринты и доски для рисования. Одним из самых любимых проектов является тренажеры Коркина.

- *Кем ты видишь себя в будущем? Куда бы хотела переехать или побывать?*

- Думаю, что сидеть в офисе и работать с бумагами очень мучительно. Вижу себя архитектором или же дизайнером одежды. Хочу видеть как реализуются мои проекты и входят в жизнь. Если помечтать, хотелось бы побывать в Париже, посмотреть на Эйфелову башню.

- *Что пожелаешь себе в будущем?*

- Больших стремлений и успехов, чтобы люди узнали про нашу нацию и про наши традиции. Чтобы каждый проект был реализован, чтобы люди узнали кто такая Дайаана Васильева.

**Беседовала Валерия ИВАНОВА,
студентка 3 курса отделения
журналистики СВФУ.**

Управление государственного строительного и жилищного надзора РС(Я) в продолжение темы перерасчета за жилищно-коммунальные услуги разъясняет, в каких случаях можно получить перерасчет платы за вывоз твердых коммунальных отходов (ТКО).

На вопросы подписчиков в социальных сетях ведомства отвечает заместитель руководителя Управления госстройнадзора РС(Я) Павел Корнилов.

- В каких случаях можно обратиться за перерасчетом платы за вывоз мусора?

В том случае, когда потребитель временно отсутствует в жилом помещении, он вправе потребовать перерасчета платы за ТКО. Сделать перерасчет за вывоз мусора можно только в случае отсутствия человека от пяти дней до шести месяцев по месту жительства. Такой перерасчет производится строго в заявительном порядке при предоставлении соответствующих документов.

Также перерасчет могут сделать за не-

- Коммунальное хозяйство -

Поможем разобраться: перерасчет платы за вывоз мусора

соблюдение графика вывоза периодичности мусора. В холодное время, при среднесуточной температуре +5 °С и ниже, вывоз мусора осуществляется не реже, одного раза в трое суток. В теплый период, при среднесуточной температуре свыше +5 °С, мусоровозы должны вывозить ТКО ежедневно.

Кроме этого, если в квартире прописан один человек, а плата выставлена за двух, к обращению необходимо приложить документ, подтверждающий количество зарегистрированных граждан (потребителей).

- Если мусор не вывозится вовремя, то,

как сделать перерасчет?

По факту не оказания услуги по обращению с ТКО или некачественному оказанию услуги должны быть составлены акты определяющие начало и конец периода не вывоза мусора. На их основании и нужно требовать перерасчет. Также к ним можно приложить фото, видео съемку, свидетельские показания.

Потребитель имеет право требовать от управляющей организации или регионального оператора, в зависимости кому он платит за данную услугу, составление актов проверки, с предварительным согла-

сованием даты и времени проверки. При уклонении управляющей организацией или регоператором от подписания актов, потребитель вправе составить акты проверки самостоятельно. В таком случае указанные акты подписываются не менее чем двумя не заинтересованными лицами.

- Если я не живу в своей квартире, то могу не платить за вывоз мусора?

Нет, не можете. Собственники нескольких объектов недвижимости оплачивают услугу по всем адресам. С января 2020 года плата за коммунальную услугу по вывозу ТКО в многоквартирных домах рассчитывается исходя из количества проживающих в квартире, а не по квадратным метрам, как было ранее. При отсутствии постоянно или временно проживающих в жилом помещении объем коммунальной услуги по обращению с ТКО рассчитывается с учетом количества собственников помещения.

Пресс-служба Управления госстройнадзора РС(Я).

- Стопкоронавирус -

Рандеву с "коронованной особой"

После недавнего обращения Ил Дархана Айсена Николаева по телевидению о вакцинации населения от новой коронавирусной инфекции вспомнила печальную историю моей приятельницы...

Мир уже больше года живет в условиях жестокой пандемии. Мы, якутяне, хоть и удалены географически от мегаполисов и крупных городов, хоть и находимся по сравнению с остальными землянами в выигранном положении по плотности населения, все же не миновали участи встретиться с "коронованной особой". И эта встреча трагически отразилась на судьбах многих семей. В одночасье прервались жизни многих наших родных, друзей, коллег, знакомых и соотечественников. Многие переболели, многие вакцинировались.

Чтобы стало понятно, так ли страшен черт, как его малюют, или же это обычное сезонное заболевание, которое сродни гриппу или ОРВИ, хочу рассказать историю своей приятельницы, дамы немного в годах. Назову ее Татьяной.

Татьяна живет в Мирном - нашей алмазной столице. Работает юристом в промышленной предприятии. Как-то осенью, в конце октября, я обнаружила в телефоне неприятный звонок от нее. Когда я ей перезвонила, из динамика сквозь раскаты удручающего кашля слабо прорвался хриплый голос. Это была Татьяна. Она сообщила, что у нее обнаружили коронавирус и она второй день находится в больнице. Также она сообщила, что очень плохо себя чувствует и боится за себя. Дальше мы только переписывались. И то Татьяна писала мне совсем редко. Когда она пропадала из сети, я боялась получить от ее детей плохие новости. Знала, что у нее низкая сатурация, что процент поражения стал намного больше, что ее подключили к ИВЛ.

Медленно тянулись дни и недели. Вот уже ноябрь на исходе. А обнадеживающих вестей все нет. Так прошел и декабрь. Татьяна почти не появляется в сети. Позвонить ее детям - рука не поднимается, ну что я от них услышу? Что маме плохо? Им и без меня тошно.

Так прошел почти весь декабрь. Календарь совсем похудел, остались жалкие 2-3 листочка. А Татьяна все в сети не появляется. Одно обнадеживает: плохих вестей мне не сообщали. И вот сегодня уже под бой курантов наступил Новый год. У меня и стол накрыт, и елка наряжена, а где-то за полтысячи километров мечется в горячем бреду Татьяна, с которой я познакомилась много лет назад в роддоме, с которой вот уже несколько десятков лет я поддерживаю теплые дружеские отношения.

Близится полночь. Скоро на часах время обнулится, на табло высветятся четыре нуля.

Ноль - какое-то мистическое число, полное зеро, а тут их целых четыре! И все же я собралась с духом и решила отправить Татьяне яркую, веселенькую открытку от художника Зарубина. Скинула и испугалась: а вдруг случилось непоправимое? И как это потом воспримет ее семья? С такими тревожными мыслями я шагнула в новый 2021 год.

На следующий день меня ждала большая радость, откликнулась моя Татьяна! Она была очень слаба, дышала через раз, спотыкалась на словах, но сообщила, что кризис вроде миновал, врачи открыто не говорят, но все же прогноз обнадеживающий. В этот день у меня словно крылья выросли.

Татьяна пробыла в больнице до конца января. Это потом она рассказала, что с 35% поражение легких выросло почти до 90, что были периоды полного выпадения из реальности и даже чуть ли не раздвоение личности. Она сказала, что эта зараза бьет по всему организму, не оставляя без внимания ни одного органа, ни одного участка. Поражает даже нервы, не говоря уже об органах дыхания, сердечно-сосудистой и других системах человеческого организма.

На улице солнечно, с крыши капает, зима повернула на весну. Звоню Татьяне. Она говорит, что проходит курс реабилитации, что до сих пор у нее непонятная слабость во всем теле, трудно ходить, полная апатия и упадок. Я пытаюсь как-то вселить позитив, что-то мямлю про божью помощь и победу над коварной короной. Так и прожелевали унылый, безрадостный разговор. Она, совсем обессиленная, пошла полегать. Потом я уже не стала ее беспокоить.

Позвонила Татьяна сама. За окном бушевал апрель. Она сообщила, что по коронавирусной программе вылетает на реабилитацию в Сочи. Я ей пожелала счастливого пути, хорошего отдыха и успешной реабилитации. Прошло три недели. Она сама мне позвонила и сообщила, что уже прилетела в Мирный, что на работу пока не вышла, сидит на удаленке, что отдых в Сочи пошел ей на пользу, но все равно последствия болезни полностью не прошли.

Сейчас Татьяна изредка звонит и всегда жалуется на накачивающую непонятную слабость и проблемы с дыханием.

Вот такая невеселая история случилась с моей приятельницей. Перебирая в памяти пережитое, я все больше склоняюсь к мысли о всеобщей вакцинации. В ту пору прививки еще не ставили. А ведь появились тогда вакцины, можно было уберечь людей от ужасных страданий, можно было спасти жизни многих ушедших в небытие.

Наталья СЕМЕНОВА.

- Новости -

Эстафета огня Игр Манчаары стартует 1 июля

Эстафета огня предстоящих Игр Манчаары начнется 1 июля в Мегино-Кангаласском улусе. Об этом сообщил директор ГБУ РС(Я) "Республиканский центр по национальным видам спорта имени В. Манчаары" Гаврил Мохначевский во время прямого эфира в соцсетях.

"Эстафета начнется с родного аласа Василия Манчаары - Арыылаах и будет зажжена в его родном балагане", - сооб-

шил Гаврил Мохначевский.

В этом году в связи с эпидемиологической ситуацией разработан короткий маршрут. Огонь будет проходить через Якутск в Горный улус и 7 июля будет зажжен на чаше стадиона села Бердигестях.

Напомним, Игры Манчаары пройдут с 7 по 11 июля в селе Бердигестях Горного района.

Ulus.Media

- СИА иһитиннэрэ -

Диспансеризация Саха сиригэр от ыйын 1 күнүттэн саҕаланар

Нэһилиэнньэни киэҥник хабар диспансеризация Саха сиригэр от ыйын 1 күнүттэн саҕаланар. Ол туһунан доруобуйа харыстабылын министри Елена Борисова Instagram-на эттэ, суруйар СИА.

«Ковид ыалдьыны кэмигэр эрэ буолбакка, ааспыттын кэнниттэн эмиз дьайар куһаҥан уратылаах. Үлэһиттэр элбэх ыарахан дьайыыны хаалларар, аа-дьуо кэрбээн сиир. Дойду үрдүнэн от ыйын 1 күнүттэн диспансеризация саҕаланар. Баһаалыста маны ковид кэннинээҕи реабилитацияны кытта буккуйбаккытыгар көрдөһөбүн. Диспансеризация — кэмигэр доруобуйа аһаабырытытын быһаарыы, кэтээн көрүү. Медицина бары тэрилтэлэригэр ыытыллар», — диэтэ Елена Борисова.

Эрдэ РФ доруобуйа харыстабылыгар министри Михаил Мурашко эппитинэн, киэҥ далаһыннаах диспансеризация Россияба от ыйын 1 күнүттэн саҕаланар.

РФ Президентэ икки оҕолоох ыал дьэитин атыытыттан нолуок төлүүрүн тохтоторго этии киллэрдэ

Владимир Путин икки уонна онтон элбэх оҕолоох ыал дьэитин атыытыттан нолуок төлүүрүн тохтоторго этии киллэрдэ. Өскөтүн бу харчы салгыы атын дьэити ылыҥа туттулар буолабына, суруйар Российская газета.

- Исписэлиис сүбэлиир -

Сальмонеллезтан сэрэхтээх буолун!

көтөрдөр уонна кэрбээччилэр буолалар. Дьэиэ кыыллара, көтөрдөр өр туран көөнүбүт аһылыктан, кирдээх ууттан, сууллубатах, дезинфекция барбатах иһиттэртэн аһаан сысталлар, көтөр сыммытыттан эмиз тарҕанын сөп.

Сальмонеллез ыарыыны дьэиэ кыылларыгар, көтөрдөрүгэр клинической, патолого-анатомической, эпизоотологической көрдөрүүлэр уонна лабораторнай чинчийиилэр түмүктэринэн туруоруллар.

Сальмонелла ордук сүөһү, көтөр эттигэр, куурусса сыммытыгар, үүккэ, балыкка, үүттэн онгоһуллар араас аһылыкка түргэнник үөскүүр, тарҕанар. Киһи сальмонелле-хунан сүтүлүбүт, буортуйбут, ситэ буспатах, бодьобо ааспыт, о.д.а. аһылыгы сизн

бу ыарыынан ыалдьар. Ууттан, туттар малтан-салтан эмиз сыммыаха сөп.

Кыайан эмтэммэт, күһэллэн өлөрүлүүбүт сүөһү этин, ис уорганнарын бактериологической чинчийиигэ - сальмонеллез бактериятыгар бэрэбиэркэ булгуччу барара ирдэнэр, ыарыы чопчуланнабына бородоуксуйа атыыга тахсара көнүллэммэт, переработкаҕа барар.

Сальмонеллез тарҕамматын туһугар сүөһүнү көрүүгэ-истиигэ, иитигэ-аһатыыга, бородоуксуйаны онорон таһаарыыга, харайыыга, атыылыырга профилактической, бэтэринээринэй-санитарнай быраанылылар, сокуоннар тутуһулуохтаахтар. Сүөһү сиир эбии аһылыктара (комбикорм, силэс) бэтэринээринэй лабораторияҕа

чинчийиллэрэ ирдэнэр. Туттулар иһит-хомуос, араас тэрил кичэйэн суулдуохтаахтар уонна дезинфекция барыахтаахтар.

Ньурбатааҕы бэтэринээринэй управление лабораториятыгар 2021 снл бастаҕа анарыгар сальмонеллезка 2094 пробаҕа чинчийи онгоһулунна, ол иһигэр: сүөһү этэ - 5 проба, сылгы этэ - 28 проба, сибиинньэ этэ - 1 проба, көтөр этэ - 43 проба, сыммыт - 50 проба, эриллит куурусса этэ - 4 проба, куурусса куртаҕа - 8 проба, перепелка сыммыта - 6 проба, үүт - 740 проба, үүт аһылык - 96 проба, сылгы патматериала - 30 проба, сүөһү патматериала - 81 проба, куурусса патматериала - 66 проба, комбикорм - 4 проба, санитарнай туруту чинчийиигэ - 932 проба көрүлүннэ.

Чинчийиилэр түмүктэринэн сальмонеллез ыарыыны көбүтээчи булулубата.

Саргылана ТОБОНОВА.

Сальмонеллез - сылгы, сүөһү, сибиинньэ, көтөр, киһи эмиз ыалдьар сыстыганнаах ыарыыта. Дьэиэ кыылларыттан сальмонелле-хунан ордук элэр кыыллар, көтөрдөр ыалдьаллар, соробор улахан сүөһүлэр эмиз ыалдьахтарын сөп. Бу ыарыынан ыалдьыбыт сүөһүлэр сытарыйаллар, температуралара үрдүүр, түргэнник хотторон ыраллар, үксүлэрэ өлөөлөр.

Сальмонеллез бактерията тас эйгэбэ олус тулуйумтуо, ол курдук уһун кэм устатыгар бьылга, окко, саахха, холуһаҕа, сүөһү сиир аһылыгар өр кэм сыгарын таһынан ыарыыны көбүтэр күүһүн сүтэрбэт. Холобура: ууга - 5 ый, эккэ, эт аһылыкка - 2-4 ый, үүккэ - 20 күн, сыммыкка - 3-9 ый устата бактерия өлбөт. Эт уонна үүт аһылык амтанын, тас көрүнгүн уларыппакка эрээри сальмонеллез бактериялара онно күүскэ үөскүөхтэрин, тарҕаныахтарын сөп.

Үлэһиттэр көбүтээчилэринэн уонна тарҕатааччыларынан ыалдьыбыт кыыллар,

Предприятие продает следующие объекты по Республике Саха (Якутия)

п. Депутатский: Здание - 626,58 кв.м., Гараж - 31,70 кв.м.;
г. Мирный: 3 этаж 3-этажного здания по Ленина, 5 - 497 кв.м.;
г. Нерюнгри: 2-этажное здание с подвалом по Ленина, 3 - 988 кв.м.;
п. Серебряный Бор: 2 этаж 2-этажного здания дома 34 - 489 кв.м.;
п. Чокурдах: 2 этаж 2-этажного здания по 50 лет СССР д.17 - 238 кв.м.;
г. Усть-Нера: Здание по Ленина, 8 - 2 260 кв.м.;
с. Теплый Ключ: База по Дружбы, 31 - 6 объектов, 2387 кв.м.;
п. Солнечный: Помещение по Строителей, 11 - 39 кв.м.
Так же предлагает площади в аренду в городах: Вилюйск, Нерюнгри, Алдан, Мирный, Ленск, Покровск.
Контактные телефоны: (4112) 40-70-32, 8-924-870-50-39.

- ГИМС сообщает -

"Вода - безопасная территория!"

В Нюрбинском районе проходит первый этап профилактической акции.

С наступлением жаркой летней погоды большинство жителей и гостей Нюрбинского района отправляются отдохнуть у воды. Для обеспечения безопасности, снижения количества несчастных случаев и гибели людей на водных объектах с 21 по 28 июня 2021 г. в Нюрбинском районе проходит первый этап межведомственной профилактической акции "Вода - безопасная территория!"

Цель акции - пропаганда безопасного поведения на воде. В рамках акции пройдут рейдовые мероприятия и патрулирование водных объектов на территории Нюрбинского района с участием государственных инспекторов Вилюйского отделения Центра ГИМС ГУ МЧС России по РС (Я) во взаимодействии с органами местного самоуправления, правоохранительными органами, управлениями образования, поисково-спасательными формированиями, пожарно-спасательными гарнизонами.

Госинспекторами проводится профилактическая работа, направленная на обеспечение безопасности, снижение количества несчастных случаев и гибели людей на водных объектах в период летнего сезона. Основное внимание направлено на водные объекты - водоемы, озера, реки, а также несанкционированные, но любимые населением места отдыха, где преимущественно и случаются трагедии.

Поэтому с целью пропаганды среди взрослых и детей правил безопасного поведения на воде и повышения общей культуры здорового отдыха на природе патрульные группы проводят ежедневные

рейды к местам отдыха людей. Всем отдыхающим вручаются памятки с правилами безопасного поведения на воде.

Основное внимание во время проведения акции уделяется детской безопасности - именно эта категория на сегодняшний день остаётся наиболее незащищенной перед водной стихией. С целью профилактики безопасности подрастающего поколения проводятся онлайн - мероприятия с использованием социальных сетей.

Не остаются без внимания и судовладельцы, которые тоже входят в группу риска. В целях предотвращения несчастных случаев во время эксплуатации маломерных судов проводятся рейды и патрулирование на водных объектах, в ходе которых оцениваются техническое состояние маломерных судов, пристальное внимание обращается на соблюдение правил эксплуатации маломерных судов и правил плавания, наличие спасательных средств (обязательное наличие спасательных жилетов на каждом из участников движения), соблюдение допустимого количества людей на борту, проверка судоводительских и регистрационных документов.

Вилюйское отделение Центра ГИМС ГУ МЧС России по РС (Я) напоминает: вода не только источник жизни на земле, но и скрытая опасность. Водная среда не прощает пренебрежительного отношения! Соблюдение правил безопасности у воды поможет сохранить жизнь и здоровье вам и вашим близким!

Госинспектор по маломерным судам Вилюйского отделения Центра ГИМС ГУ МЧС России по РС (Я) Н.К. ЖИРКОВ.

Об эпидемиологической ситуации в районе на 23.06.2021 г. (утро)

За 22 июня выявлено 4 новых случая заболевания коронавирусной инфекцией (с.Малькай - 1, с.Сюля - 1, г.Нюрба - 2).
Выздоровление - 12.

В настоящее время всего в районе продолжают лечение 53 пациента:

- В Нюрбинском районе - 40 пациентов: из них на амбулаторном лечении - 24, на стационарном лечении - 16 пациентов: в Мирнинской ЦРБ - 11, в ЯРКБ г. Якутска - 2, г.Нюрба (Мирный, Якутск) - 32; с.Антоновка - 9; с.Сюля - 2; с.Маар - 2; с.Чаппанда - 1; с.Малькай - 7.

Call-центр Нюрбинского района - 8914-234-42-31.

Круглосуточная горячая линия Оперативного штаба - 8(41134) 2-25-16.

Телефон горячей линии Нюрбинской ЦРБ 8-800-550-70-66.

Уважаемые жители Нюрбинского района!

Призываем строго соблюдать все санитарно-эпидемиологические меры, режим самоизоляции гражданами старше 65 лет, с хроническими заболеваниями.

Мы должны понимать, что соблюдение санитарно-эпидемиологических требований является сейчас одним из самых эффективных способов предохранения от заболевания коронавирусной инфекцией.

Берегите себя, здоровье близких, родных, старшего поколения!

Оперативный штаб Нюрбинского района.

ЗАЙМЫ до 60 000
1%-0,25%*
0% для НОВЫХ КЛИЕНТОВ**
тел.: 8(984) 104-98-10
г.Нюрба,
ул. Степана Васильева, д. 67
офис 6, 3 этаж ТЦ "Сити Центр"

*Процентная ставка 0,25% в день (91,25 % годовых) действует при предоставлении займа на сумму от 55 001 рублей до 60 000 рублей на период пользования от 61 до 180 дней, при предоставлении клиентом документов, подтверждающих доход. Процентная ставка 0,4% в день (146 % годовых) действует при предоставлении займа на сумму от 45 001 до 50 000 рублей на период пользования от 61 до 180 дней. Процентная ставка 0,5% в день (182,50 % годовых) действует при предоставлении займа на сумму от 40 001 до 45 000 рублей на период пользования от 61 до 180 дней. Процентная ставка 0,6% в день (219,00% годовых) действует при предоставлении займа на сумму от 35 001 до 40 000 рублей на период пользования от 61 до 180 дней. Процентная ставка 0,7% в день (255,50 % годовых) действует при предоставлении займа на сумму от 30 001 до 35 000 рублей на период пользования от 61 до 180 дней.
**Процентная ставка 0% действует в течение первых 20 календарных дней периода пользования займом для лиц, ранее не заключавших договор потребительского займа с ООО МКК «ТРИЕНС», на сумму от 2 000 до 30 000 рублей на срок до 30 дней. После 20 дней 0,9 % в день для пенсионеров по старости, 1% для официально трудоустроенных лиц. Акция действует бессрочно, количество участников неограничено. Для граждан РФ от 23 лет, при наличии паспорта.
*Займы предоставляются ООО МКК «ТРИЕНС» 670727, г. Якутск, ул. Ойуунского, д. 3, офис 202. ИНН 1435350309, ОГРН 1201400020299, регистрационный номер в государственном реестре МФО 2004298009560 от 20.03.2020 г.

- ВНИМАНИЮ НАСЕЛЕНИЯ -

С 1 июля расчет за энергоснабжение будет осуществлять ПАО "ДЭК"

С 1 июля обслуживание жителей Центрального, Западного и Южно-Якутского энергорайонов, входящих в зону обслуживания ПАО "Якутскэнерго" по сбыту электрической, тепловой энергии и горячего водоснабжения, будет осуществлять "Якутскэнергосбыт" - филиал Дальневосточной энергетической компании (ПАО "ДЭК"). ДЭК - крупнейшая энергосбытовая компания на Дальнем Востоке, которая осуществляет функции сбыта энергоресурсов.

Официальный сайт компании - www.dvec.ru (выбрать регион Республика Саха (Якутия)).

Передача функций энергосбытовой деятельности не требует внесения изменений в договоры, заключенные с ПАО "Якутскэнерго" как с юридическими, так и с физическими лицами. Консультации клиентов будут доступны по единому номеру контакт-центра 8-800-100-22-05, при этом сервис Личный кабинет продолжит свою работу в обычном режиме на сайте Якутскэнерго.

ПАО "ДЭК" осуществляет свою работу на основании тарифов, утвержденных Госкомитетом по ценовой политике РС (Я). В счетах на оплату клиенты увидят лишь изменения в графе КПП и наименование в графе "Получатель", банковские реквизиты остаются прежними.

Оплата квитанций будет производиться прежними способами, в т.ч.:
- через личный кабинет на сайте ПАО "Якутскэнерго": www.yakutskenergo.ru; Без комиссии.
- через сайт ПАО "Якутскэнерго" без регистрации в личном кабинете: www.yakutskenergo.ru (ссылка на главной странице "Оплатить банковской картой"); Без комиссии.

Пресс-служба Энергосбыта ПАО "Якутскэнерго".

Программа НВК Саха

Понедельник 28.06.2021
06:00 - Сана кун 6+ 07:00 - Утро Якутии 6+ 08:00 - Сана кун 6+ 10:00 - Тизргэн 12+ 10:30 - Подворье 12+ 11:00 - Олоохунаба олонхо ыһааба 6+ 12:00 - "Якутия" информационная программа 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:00 - Хранители времени 12+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" информационная программа 12+ 14:00 - Интеллектуальная игра 12+ 15:00 - "Якутия" информационная программа 12+ 15:15 - Интеллектуальная игра 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - "Бэйбэриктэн эмээхсин" остурууа 6+ 17:00 - "Тэтим" радио 6+ 18:00 - Конные скачки на Призы Главы РС (Я) 12+ 21:00 - "Саха Сирэ" информационной биэри 12+ 21:30 - Фэшн-шоу корейских национальных костюмов 12+ 21:45 - Подворье 12+ 22:15 - Бастыг клип 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Урукку кэм олонхохуттара 6+ 23:45 - Бастыг клип 12+ 00:00 - Ис сүрэхтэн 6+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бастыг клип 12+ 02:15 - Итоги дня 12+ 02:45 - "Тэтим" радио 6+ 03:45 - Урукку кэм олонхохуттара 6+ 04:30 - Хранители времени 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизргэн 12+

Вторник 29.06.2021
06:00 - Сана кун 6+ 07:00 - Утро Якутии 6+ 08:00 - Сана кун 6+ 10:00 - Тизргэн 12+ 10:30 - Подворье 12+ 11:00 - Олоохунаба олонхо ыһааба 6+ 12:00 - "Якутия" информационная программа 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:00 - Иван Миталкин 250 сылыгар анамыт ыһаах 6+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" информационная программа 12+ 14:00 - Интеллектуальная игра 12+ 15:00 - "Якутия" информационная программа 12+ 15:15 - Интеллектуальная игра 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - Бастыг клип 12+ 16:30 - Хранители времени 12+ 17:00 - "Тэтим" радио 6+ 18:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+ 18:15 - Сэһэн сирэ 12+ 19:00 - "Якутия" информационная программа 12+ 19:15 - Олох үлгүгэр 12+ 20:30 - "Саха Сирэ" информационной биэри 12+ 21:00 - Будни ученого-медика 12+ 21:15 - Тизргэн 12+ 21:45 - Подворье 12+ 22:15 - Бастыг клип 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Эл Иитэ 12+ 23:45 - Бастыг клип 12+ 00:00 - Олох үлгүгэр 12+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бастыг клип 12+ 02:15 - Итоги дня 12+ 02:45 - "Тэтим" радио 6+ 03:45 - Эл Иитэ 12+ 04:30 - Хранители времени 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизргэн 12+

Среда 30.06.2021
06:00 - Сана кун 6+ 07:00 - Утро Якутии 6+ 08:00 - Сана кун 6+ 10:00 - Тизргэн 12+ 10:30 - Подворье 12+ 11:00 - Олоохунаба олонхо ыһааба 6+ 12:00 - "Якутия" информационная программа 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:00 - Дойдум дьоно 6+ 13:15 - Актуальное интервью 12+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" информационная программа 12+ 14:00 - Интеллектуальная игра 12+ 15:00 - "Якутия" информационная программа 12+ 15:15 - Интеллектуальная игра 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - Бастыг клип 12+ 16:30 - Хранители времени 12+ 17:00 - "Тэтим" радио 6+ 18:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+ 18:15 - Сэһэн сирэ 12+ 19:00 - "Якутия" информационная программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - "Саха Сирэ" информационной биэри 12+ 21:00 - Актуальное интервью 12+ 21:15 - Тизргэн 12+ 21:45 - Подворье 12+ 22:15 - Бастыг клип 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Аал-луук мас 12+ 23:45 - Бастыг клип 12+ 00:00 - Талбан 12+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бастыг клип 12+ 02:15 - Итоги дня 12+ 02:45 - "Тэтим" радио 6+ 03:45 - Аал-луук мас 12+ 04:30 - Хранители времени 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизргэн 12+

Четверг 01.07.2021
06:00 - Сана кун 6+ 07:00 - Утро Якутии 6+ 08:00 - Сана кун 6+ 10:00 - Тизргэн 12+ 10:30 - Подворье 12+ 11:00 - Олоохунаба олонхо ыһааба 6+ 12:00 - "Якутия" информационная программа 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:00 - Дойдум дьоно 6+ 13:15 - Актуальное интервью 12+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" информационная программа 12+ 14:00 - Интеллектуальная игра 12+ 15:00 - "Якутия" информационная

программа 12+ 15:15 - Интеллектуальная игра 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - Бастыг клип 12+ 16:30 - Хранители времени 12+ 17:00 - "Тэтим" радио 6+ 18:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+ 18:15 - Актуальное интервью 12+ 18:30 - Пути великих свершений 12+ 19:00 - "Якутия" информационная программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - "Саха Сирэ" информационной биэри 12+ 21:00 - Актуальное интервью 12+ 21:15 - Тизргэн 12+ 21:45 - Подворье 12+ 22:15 - Бастыг клип 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Эл Иитэ 12+ 23:45 - Бастыг клип 12+ 00:00 - Талбан 12+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бастыг клип 12+ 02:15 - Итоги дня 12+ 02:45 - "Тэтим" радио 6+ 03:45 - Эл Иитэ 12+ 04:30 - Хранители времени 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизргэн 12+

Пятница 02.07.2021
06:00 - Сана кун 6+ 07:00 - Утро Якутии 6+ 08:00 - Сана кун 6+ 10:00 - Тизргэн 12+ 10:30 - Подворье 12+ 11:00 - Олоохунаба олонхо ыһааба 6+ 12:00 - "Якутия" информационная программа 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:00 - Дойдум дьоно 6+ 13:15 - Актуальное интервью 12+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" информационная программа 12+ 14:00 - Интеллектуальная игра 12+ 15:00 - "Якутия" информационная программа 12+ 15:15 - Интеллектуальная игра 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - Бастыг клип 12+ 16:30 - Хранители времени 12+ 17:00 - "Тэтим" радио 6+ 18:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+ 18:15 - Актуальное интервью 12+ 18:30 - ПроАвто 12+ 19:00 - "Якутия" информационная программа 12+ 19:15 - Кэнсирэ 6+ 20:30 - "Саха Сирэ" информационной биэри 12+ 21:00 - Актуальное интервью 12+ 21:15 - Тизргэн 12+ 21:45 - Подворье 12+ 22:15 - Бастыг клип 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Аал-луук мас 12+ 23:45 - Бастыг клип 12+ 00:00 - Кэрэ кэпсээн 6+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бастыг клип 12+ 02:15 - Про-Авто12+ 02:45 - "Тэтим" радио 6+ 03:45 - Аал-луук мас 12+ 04:30 - Хранители времени 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизргэн 12+

Суббота 03.07.2021
06:00 - Золотой фонд 12+ 07:00 - Саха итэбэлэ 12+ 07:30 - Геван 12+ 08:00 - Просто вкусно 6+ 09:00 - Бастыг клип 12+ 09:15 - Истин идыт 6+ 10:00 - Аал луук мас 6+ 10:45 - Будни ученого-медика 12+ 11:00 - Саха сатаабата суох 12+ 12:00 - "Якутия" информационная программа 12+ 12:15 - Кэрэ кэпсээн 6+ 13:30 - "Якутия" информационная программа 12+ 13:45 - Сайын кэлэ! 0+ 14:00 - Дыгын ооньууларара-2021 12+ 18:00 - "Якутия" информационная программа 12+ 18:15 - Истин идыт 6+ 19:00 - Охота и рыбалка в Якутии 12+ 19:30 - Пути великих свершений 12+ 20:00 - Үүтээн кэпсээнэ 12+ 20:30 - "Якутия" информационная программа 12+ 20:45 - Сахахалы киинэ 12+ 22:15 - Бастыг клип 12+ 22:30 - Ырыа киһэтэ 6+ 23:45 - Бастыг клип 12+ 00:00 - Просто вкусно 6+ 01:00 - Документальный фильм 12+ 02:30 - Үүтээн кэпсээнэ 12+ 03:00 - Күөрэх-шоу 12+ 03:45 - Кэрэ кэпсээн 6+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизргэн 12+

Воскресенье 04.07.2021
06:00 - Золотой фонд 12+ 07:00 - Саха сатаабата суох 12+ 07:30 - Геван 12+ 08:00 - Чөл буолуох! 6+ 09:00 - Будем вместе 12+ 09:15 - Истин идыт 6+ 10:00 - Полярная звезда 6+ 10:45 - Бастыг клип 12+ 11:00 - Саха сатаабата суох 12+ 12:00 - "Якутия" информационная программа 12+ 12:15 - Ис сүрэхтэн 6+ 13:30 - Итоги недели 12+ 14:00 - Дыгын ооньууларара-2021 12+ 18:00 - "Якутия" информационная программа 12+ 18:15 - Истин идыт 6+ 19:00 - Моя Якутия 12+ 19:30 - Клевая рыбалка 12+ 20:00 - ПроАвто 12+ 20:30 - Итоги недели 12+ 21:00 - Спектакль 12+ 22:15 - Бастыг клип 12+ 22:30 - Спектакль 12+ 00:00 - Чөл буолуох! 6+ 01:00 - Документальный фильм 12+ 02:30 - Эр бэрдэ 12+ 03:00 - Моя Якутия 12+ 03:30 - Бастыг клип 12+ 03:45 - Ис сүрэхтэн 6+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизргэн 12+

